

моделі поведінки дітям з ООП і мотивують їх до розвитку та цілеспрямованого використання нових знань і вмінь. Взаємодія між учнями з особливими освітніми потребами та іншими дітьми в інклюзивних класах сприяє налагодженню між ними дружніх стосунків. Завдяки такій взаємодії діти вчаться природно сприймати і толерантно ставитися до людських відмінностей, вони стають більш чуйними, готовими до взаємодопомоги [4, с. 14].

Інклюзивні підходи також корисні для сім'ї. В цьому випадку родини дітей з особливими освітніми потребами можуть отримувати підтримку з боку інших батьків, вони краще розуміють, у чому розвиток їхніх дітей типовий, а в чому атиповий, а також беруть активнішу участь у процесі навчання і виховання [1].

Список використаних джерел:

1. Інклюзивна освіта в теорії і практиці діяльності школи / А. Колупаєва, Н. Софій, Ю. Найда, Л. Даниленко // Директор школи. Шкільний світ. – 2011. – № 7. – С. 17-22.
2. Інклюзивна школа: особливості організації та управління : навчально-методичний посібник / [А. А. Колупаєва, Н. З. Софій, Ю. М. Найда та ін.]. – 2-ге видання, стереотипне. – К. : ФОП Парашин І. С., 2010. – 128 с.
3. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи : монографія / А. А. Колупаєва. – К. : Самміт-Книга, 2009. – 269 с.
4. Основи інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник / [за заг. ред. А. А. Колупаєвої]. – К. : А.С.К., 2012. – 308 с.

УДК: 159.922.7:[688.721.2:37.013.82]

ЛЯЛЬКОТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ ШКОЛЯРІВ

Бевз Оксана, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

***Науковий керівник: Онофрійчук Людмила, кандидат педагогічних наук,
старший викладач***

***Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського (Україна)***

PUPPETS THERAPY AS A METHOD OF STUDENTS PERSONAL DEVELOPMENT

Bevz Oksana, master's student

Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. Стаття присвячена проблемі особистісного розвитку школярів засобами арт-терапії. Визначено сутність оригінальної методики психотерапії дитячих неврозів – методу драматичної психоелевації, який спрямований на вирішення даної проблеми в процесі занять школярів у дитячому театрі ляльок.

Ключові слова: арт-терапія, лялькотерапія, особистісний розвиток школярів.

Abstract. *This article is devoted to problem of students personal development with art-therapy means. It was determined the essence of the original method of psychotherapy for childhood neuroses – the method of dramatic psychoelevation that is directed to solving this problem in the process of children puppet theater lessons.*

Keywords: *art-therapy, puppets therapy, personal development.*

Формування гуманістичного мислення є пріоритетним завданням сучасної української школи. Основною складовою процесу формування людини є особистісний розвиток, який надає їй безліч можливостей для вдосконалення моральних і духовних якостей.

Сучасний урок неможливо уявити без впровадження інноваційних технологій, серед яких вчитель обирає ту, яка допомагає реалізувати завдання освіти й виховання з урахуванням потреб кожної особистості.

Мета нашої статті – дослідження методу лялькотерапії, який сприяє особистісному розвитку дітей молодшого шкільного віку.

На сучасному етапі арт-терапія має не тільки лікувальне, але й педагогічне спрямування. Термін «арт-терапія» (в пер. з лат. art – мистецтво, art therapy – лікування мистецтвом) означає «соціальне лікування» особистості, зміну стереотипів її поведінки засобами художньої творчості. Арт-терапевтичні методи все частіше використовуються для корекції емоційно-афективної сфери школярів. Важливий внесок у розвиток арт-терапії, як особливої наукової дисципліни, внесли: Е. Крамер, М. Наумбург, Я. Квітковська, Дж. Райн. Такі вчені, як А.Хілл, Е.Адамсон, М.Хатун, Д. Джонс, Р. Олт доводили, що заняття арт-терапією здатні відновити внутрішні сили людини, підтримати і навіть прискорити темп загального та інтелектуального розвитку, забезпечити стійкість емоційного стану, поєднати дух, душу й тіло людини.

Роль своєрідного провідника в соціумі, поряд з пізнанням, творчістю, працею, спілкуванням, виконує один з методів арт-терапії – лялькотерапія. Психологічна допомога дозволяє учням більш повно реалізувати свої можливості, підвищувати самооцінку, контролювати поведінку.

Оригінальну методику психотерапії дитячих неврозів – метод драматичної психоелевації – розробили професійні педагоги, психологи і драматурги І. Медведєва і Т. Шишова. Основоположний принцип даної методики полягає в гармонізації деформованої психіки за допомогою «лялькотерапії».

Метод драматичної психоелевації фіксує увагу на якостях конкретної особистості, яка не може справитись із проблемою в певній ситуації. Головне завдання даної методики передбачає, насамперед, визначення й проведення роботи над внутрішньою «несправністю», тобто головною психологічною вадою –

«патологічною домінантою». Автори стверджують, що будь-яку негативну рису характеру можна піднести до позитивної якості (елевірувати), перетворюючи такі риси, як жадібність у дбайливість, сором'язливість – у скромність, агресивність – у захист слабких. Терапевтичний ефект досягається сполученням певних ситуацій, правильно обраної теми і присутності реальних людей у ролі сюжетних героїв – самої дитини та її близьких [1]. Атрибутами цього різновиду лялькового театру є ширма, маски й ляльки, а також спеціально створений драматичний матеріал (лікувальні етюди, спектаклі), який пропонується в метафоричній формі. На погляд психологів, такий спосіб виступає ідеальним інструментом психокорекції дитячих неврозів. Коли роль підібрана правильно, то її сприйняття допомагає остаточно впоратись з патологічною домінантою, активізуючи особистість дитини на подолання негативних рис характеру.

Основні властивості методу психоелевації – це індивідуально-групова форма занять, метафоричність драматизації, дотримання сюжетно-сміслових рамок, виконання домашніх завдань за індивідуальним планом та активна роль керівника у дії. Атмосфера психологічного комфорту сприяє успішному досягненню головної мети – допомогти дитині адаптуватися в складному соціумі.

Поступово в юних акторів виробляються уміння відчувати природу ляльки, висловлювати найтонші почуття через неживий предмет за допомогою акторських засобів виразності. Удосконалюються художньо-творчі уміння, накопичується виконавський досвід, опановуються мовно-рухова та вокально-рухова координація, розвивається діалогічне мовлення, яке передбачає широке використання вербальних і невербальних засобів виразності. Спостерігаючи за стосунками персонажів у творах мистецтва, діти самі вступають в художнє спілкування, залучаються до морально-естетичних цінностей митця, збагачують свій внутрішній світ за законами краси, що приносить їм радість. Проблема прекрасного й потворного, трагічного й комічного їх хвилює також, як і мислителів давнини. Улюблені герої стають зразками для наслідування завдяки таким моральним якостям, як товариськість, доброта, чесність, сміливість.

Таким чином, лялькотерапія розрахована на діалог із особистістю через персонажів художніх творів та спілкування між учасниками театральної дії, що допомагає краще зрозуміти себе, інших людей та навколишній світ, сприяє соціально-педагогічному захисту, розвитку та самоствердженню особистості.

Список використаних джерел:

1. Медведева И. Я. Куклотерапия, или что такое драматическая психоелевация / И. Я. Медведева, Т. Л. Шишова // Театр, где играют куклы : пьесы, методика, программа. – М. : ВЦХТ, 1999. – С. 98-104.
2. Онофрійчук Л.М. Соціалізація школярів засобами театралізованих ігор / Л.М. Онофрійчук // Україна-Польща: економічні та соціальні виклики 2030 : електронний Збірник матеріалів Міжнародної міждисциплінарної конференції (Варшава, Польська Республіка) – Варшава, 2017. – С. 145-148.